

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Immanuel Kant, *Προλεγόμενα σε κάθε μελλοντική μεταφυσική*. Εισαγωγή - μετάφραση - σχόλια Γιάννη Τζαβάρα, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα 1982, σελ. 211.

Ο Γιάννης Τζαβάρας μεταφράζει αξιόπιστα και ευσυνειδητα τα *Προλεγόμενα σε κάθε μελλοντική μεταφυσική* του Kant και μας δίνει με την παρούσα έκδοση μια νέα μετάφραση των *Προλεγόμενων* με γλώσσα ανταποκρινόμενη στην καντιανή ακρίβεια, γεμάτη χάρη, αλλά και σαφήνεια.

Το βιβλίου προτάσσεται *Εισαγωγή* (σελ. 9-17). Εδώ ο μεταφραστής αναφέρεται στο ιστορικό της συγγραφής του παρόντος καντιανού έργου, στη δομή και τα προβλήματα του έργου ως και στον τρόπο της δικής του μεταφραστικής δουλειάς.

Ακολουθεί η μετάφραση (σελ. 21-202). Στο τέλος του βιβλίου υπάρχει πίνακας ελληνικών όρων με τους αντίστοιχους γερμανικούς, γερμανοελληνικό γλωσσάρι και πίνακας κυρίων ονομάτων.

ΝΙΚΟΛΙΤΣΑ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Μιχάλης Κ. Μακράκης, *Εμμένεια και υπέρβαση στη φιλοσοφία του Kierkegaard*, Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, Αθήνα 1983, σελ. 378.

Το βιβλίο αυτό είναι βελτιωμένη και επαυξημένη μορφή 5 διαλέξεων του συγγραφέα στο Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν (1982-83).

Στην εισαγωγή (σ. 15-24) παρουσιάζεται η φιλοσοφία ως ατέλειωτη περιπλάνηση, και γιατί σχετίζεται με το ρωσικό μύθο του Σάντκο που κυνηγούσε το πουλί της ευτυχίας. Πρόκειται για τον homo viator, όπως θα έλεγε ο Gabriel Marcel, που αναζητά την απόλυτη αλήθεια.

Στο πρώτο μέρος (σ. 27-225) όπου και θα επιμείνουμε περισσότερο — εξετάζονται οι δυο έννοιες του τίτλου από οντολογική άποψη. Εμμένεια — λέξη από όπου προέρχεται το λατινικό *immanere* — είναι η κατάσταση αυτού που μένει κλεισμένο στον εαυτό του, δηλαδή δεν τον υπερβαίνει (σ. 33). Έκφραση της εμμένειας είναι, κατά τον Kierkegaard, το «Σύστημα» του Hegel, το οποίο αυτός καταπολέμησε. Η εμμένεια στον Hegel είναι απόρροια του συμβιβασμού που κάνει ανάμεσα στο Θεό και στη Λογική, «εισάγει δηλαδή το Ον στη Λογική, όπου δεν έχει καμιά θέση» (σ. 36). Ενώ η Λογική βρίσκεται από την πλευρά της εμμένειας, από την αντίθετη πλευρά βρίσκεται η υπέρβαση, το γίνεσθαι, η κίνηση (*Forandringen*) που χαρακτηρίζει τη φιλοσοφία του Κ. (*Om Begrebet Ironi*, 1841).